

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Кафедра географії та суспільних дисциплін

Вступ до спеціальності з навчальною практикою «Вступ до фаху»
МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня спеціальності:

С6 «Географія та регіональні студії»

УДК 378.091.33-027.22:911(072)(075.8)

Розглянуто та рекомендовано до друку науково-методичною радою Мукачівського державного університету

Протокол №2 від 24 вересня 2025р.

*Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри географії та суспільних дисциплін
Протокол №2 від 5 вересня 2025р.*

Укладач

Ільтьо Г.Ф. - к.політ.н., доцент кафедри географії та суспільних дисциплін

Рецензент

Гоблик-Маркович Н.Ю. - к.е.н., доцент кафедри менеджменту, управління економічними процесами та туризму

B84

Вступ до спеціальності з навчальною практикою «Вступ до фаху»: методичні вказівки до практичних (семінарських) занять для здобувачів першого (бакалаврського) рівня спеціальності: С6 «Географія та регіональні студії» / Укладач Г.Ф.Ільтьо.- Мукачево : МДУ, 2025. - 32с.(1.5 др.арк.)

Методичні вказівки призначені для засвоєння здобувачами системи знань про об'єкт і предмет сучасної географічної науки, її структуру й найважливіші наукові засади, основні етапи розвитку та місце у формуванні наукової картини світу, сучасної географії як комплексної науки, що вивчає природу Землі, населення та його господарської діяльності, аналізуючи взаємозв'язки між природними явищами та діяльністю людини. Допомагає набутти практичні навички, які регулюють поведінку людини у повсякденному житті діяти добросовісно в складних, неоднозначних ситуаціях. Методичні вказівки включають програму навчальної дисципліни, зміст семінарських занять, рекомендації щодо написання контрольних робіт, рефератів.

ЗМІСТ

1. Передмова	4
2. Програма навчальної дисципліни	5
3. Зміст семінарських занять	9
4. Перелік питань для модульного контролю	21
5. Форми і методи контролю	23
6. Критерії оцінювання	24
7. Розподіл вагових коефіцієнтів оцінювання навчальної дисципліни	26
8. Рекомендована література	27

ПЕРЕДМОВА

Навчальна дисципліна «Вступ до спеціальності з навчальною практикою «Вступ до фаху» допомагає формувати систему знань про об'єкт і предмет сучасної географічної науки, її структуру й найважливіші наукові засади, основні етапи розвитку та місце у формуванні наукової картини світу. Розглядає географію як комплексну науку, що вивчає природу Землі, населення та його господарську діяльність, аналізуючи взаємозв'язки між природними явищами та діяльністю людини.

Вступ до спеціальності сприяє засвоєнню знань сучасної географії, розуміти поняття доброчесності та доброчесних стратегій поведінки, а також набувати здобувачами практичних навичок, які допомагають в повсякденному житті діяти доброчесно в складних, неоднозначних життєвих ситуаціях. Знайомить з історичними витоками, сутністю понять «корупція» й «доброчесність» та їх місцем у суспільстві; надає цілісну систему знань про історію, сутність та складові корупції; формує розуміння важливості громадянського суспільства в запобіганні та протидії корупції.

Методичні вказівки містять програму навчальної дисципліни; план та тематику практичних (семінарських занять); теми рефератів, презентацій, доповідей; виконання самостійних та творчих індивідуальних робіт, питання для підсумкового контролю, самоконтролю, а також питання для обговорення. У списку рекомендованої літератури запропоновано перелік навчальної та наукової літератури, а також першоджерел, що дає змогу здобувачам самостійно і щонайповніше засвоювати теоретичний матеріал. Використовуються такі методи вивчення навчальної дисципліни : торетичні (лекції, семінари, самостійна робота з підручниками та науковими джерелами); практичні (участь у дебатах, написання есе та рефератів, проведення досліджень); приклади використання та запобігання корупції та академічної доброчесності.

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Історичні аспекти становлення та тенденції розвитку регіональних студій

Тема 1. Вступ до спеціальності як навчальна дисципліна. Навчальний план бакалавра географії. Міжнародна хартія географічної освіти. Основні форми навчальної діяльності студентів-географів.

Тема 2. Особливості вивчення географічних дисциплін та навчального курсу. «Вступ до спеціальності з навчальною практикою «Вступ до фаху» за кредитно-модульною системою навчання. Завдання вивчення географії у вузі. Суть географічного мислення. Особистісні якості географа-науковця. Джерела географічної інформації і методика роботи з ними.

Тема 3. Структура системи географічних наук. Об'єкт і предмет вивчення сучасної географії. Місце географії в системі наук. Місце географічної картини світу в загальнонауковій картині світу. Структура системи географічних наук, їх зв'язок з іншими науками (природничими і суспільними).

Тема 4. Коротка історія розвитку географії. Етапи історії розвитку географічної науки. Сучасний стан розвитку географії як науки у світі. Сучасний стан розвитку географії як науки в Україні.

Тема 5. Наукові передумови виникнення географічної науки в світі. Фундаментальні основи розвитку природничої географії. Фундаментальні основи розвитку суспільної географії. Наукові здобутки дослідників-географів.

Тема 6. Наукове підґрунтя розвитку географічної науки в Україні. Природнича та суспільна географія в Україні. Історичний зріз становлення географічних досліджень на теренах України.

Тема 7. Еволюція уявлень про об'єкт і предмет географії. Основні підходи до цілісності географічних знань. Структура географічних знань. Поняття про об'єкт географічної науки в історичному зрізі. Поняття про предмет географічної науки в історичному зрізі.

Тема 8. Практичне значення географічних знань. Міжнародне співробітництво в організації географічних досліджень. Сучасні тенденції у розвитку географії: традиційні (комплексний географічний, хорологічний, антропоцентричний підходи). Сучасні тенденції у розвитку географії: нові (екологічний, конструктивно-географічний підходи).

Тема 9. Методологія географічних досліджень. Рівні методологічного знання. Групування методів сучасних географічних досліджень. Загальнонаукові методи дослідження. Групи методів географічних досліджень (польові, стаціонарні, дистанційні). Групи методів обробки накопиченої географічної інформації.

Тема 10. Новітні досягнення географічної науки у світі та в Україні. Новітні досягнення розвитку географії в світі. Новітні досягнення розвитку географії в Україні. Перспективи розвитку географічної науки.

Змістовий модуль 2

Антикорупція і доброчесність

Тема 11. Корупція: феномен корупції від історії до сьогодення. Сутність поняття «корупція» та його головні складові. Явище корупції на різних етапах історії. Форми й види корупції. Велика корупція. Політична корупція. Побутова корупція. Адміністративна корупція. Поняття, причини їх виникнення та поширення; основні підходи до її зменшення на державному рівні.

Тема 12. Причини виникнення корупції. Суть основних теорій походження корупції: теорія колективної дії, інституційна теорія, мережева теорія та теорія «раціонального злочину». Причини існування корупції.

Тема 13. Наслідки корупції та підходи до боротьби. Наслідки корупції: негативний вплив корупції на сталий розвиток країн; негативні економічні, політичні та соціальні наслідки. Світовий досвід боротьби з корупцією.

Тема 14. Боротьба з корупцією в Україні. Антикорупційні органи, мета їх створення. Основні напрямки роботи антикорупційних органів. Головні передумови створення системи антикорупційних органів в Україні. Робота різних антикорупційних та долучених до антикорупції органів у сфері превенції, розслідування та притягнення до відповідальності за корупцію.

Тема 15. Корупція та держава. Поняття та суть доброго врядування, його основні принципи. Вплив рівня корупції на сфери функціонування державної влади: демократизацію, забезпечення та захист прав людини, економічний розвиток. Прояви та вплив корупції в різних державних сферах.

Тема 16. Сучасний вимір доброчесності. Сутність поняття «доброчесність» та різні підходи до його визначення з точки зору самоінтеграції, ідентичності, самоконструювання, відстоювання чогось або моральної мети. Вплив і прояви доброчесності в суспільстві та державі. Зв'язок між доброчесністю й корупцією та вплив доброчесності на ефективність боротьби з корупцією. Доброчесність посадових осіб та доброчесність громадян. Прояви та розвиток доброчесності в Україні. Регламентація доброчесності українським законодавством. Заходи для розвитку доброчесності в Україні.

Тема 17. Доброчесність в освіті. Сутність поняття доброчесності у вищій освіті. Вплив ЗВО на виховання цінностей доброчесності у здобувачів. Шляхи розбудови доброчесності у вищій освіті. Вища освіта як доброчесне й безпечне місце для її учасників; просування цінності доброчесності через освіту. Регулювання питання доброчесності в освіті в українському законодавстві. Поняття плагіату та академічного плагіату, види та джерела. Причини вдавання до плагіату та негативні наслідки цього рішення. Поради уникнення плагіату. Парафрази та використання цитат у індивідуальних та науково-дослідних роботах.

ЗМІСТ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Вступ до спеціальності як наука.

1. Навчальний план бакалавра спеціальності «Географія та регіональні студії».
2. Міжнародна хартія географічної освіти.
3. Основні форми навчальної діяльності студентів-географів.

Мета: ознайомлення студентів із змістом навчальної програми, змістом основних понять і напрямками навчального процесу з підготовки майбутніх спеціалістів-географів знаннями та методикою роботи зі спеціальною літературою і першоджерелами.

Ключові слова: «Міжнародна хартія географічної освіти», «Хартія географів» або «маніфест географів», актуальна географія, внутрішні чинники розвитку географічної науки, зовнішні чинники розвитку географічної науки, класична географія, методи географічних досліджень, новітня географія, некласична географія, нова географія.

Теми рефератів, презентацій, доповідей.

- 1.Значення географічної освіти.
- 2.Принципи географічної освіти.
- 3.Місце спеціальності «Географія та регіональні студії» в переліку спеціальностей та напрямів підготовки фахівців з вищою освітою.
- 4.Освітні та освітньо-кваліфікаційні рівні вищої освіти в Україні.

Тема 2. Особливості вивчення географічних дисциплін та навчального курсу за кредитно-модульною системою навчання.

1. Завдання вивчення географії у вузі.
2. Суть географічного мислення.
3. Особистісні якості географа-науковця.

4. Джерела географічної інформації і методика роботи з ними.

Мета : ознайомлення з основами майбутньої професії, формування уявлення про сферу діяльності та її ключові аспекти.

Ключові слова: географія, географічне мислення, кредитно-модульна система.

Теми рефератів, презентацій, доповідей.

1. Особливості освітньої програми.
2. Складові стандарту вищої освіти вищого навчального закладу.
3. Спеціалізація як засіб забезпечення підготовки фахівців з вищою освітою за регіональним замовленням організацій і підприємств.
4. Характеристика спеціалізацій спеціальності « Вступ до спеціальності з навчальною практикою «Вступ до фаху».
5. Перелік спеціалізацій спеціальності « Вступ до спеціальності з навчальною практикою «Вступ до фаху».

Тема 3. Структура системи географічних наук.

1. Об'єкт і предмет вивчення сучасно географії.
2. Місце географії в системі наук.
3. Місце географічної картини світу в загальнонауковій картині світу.
4. Структура системи географічних наук, їх зв'язок з іншими науками (природничими і суспільними).

Мета: комплексне вивчення взаємозв'язків природи і суспільства, їх просторової організації та змін для розв'язання глобальних проблем людства.

Ключові слова: об'єкт науки, геосфера, цивілізація, просторові різноманітності.

Теми рефератів, презентацій, доповідей.

1. Вплив глобального потепління на водні ресурси України.
2. Ерозійні процеси на ландшафтах Західної України: причини та наслідки.
3. Демографічні виклики сучасної України та їх регіональні особливості.
4. Роль геоінформаційних систем у просторовому плануванні населених пунктів.
5. Етногеографічні особливості формування української діаспори в країнах Європи.

Тема 4. Історія розвитку географічних знань.

1. Історичні етапи розвитку географічних знань.
2. Сучасний стан розвитку географії як науки у світі.
3. Сучасний стан розвитку географії як науки в Україні.

Мета: формування знань з історії географічних відкриттів, становлення і розвиток наукових географічних ідей та уявлень про географію як цілісну систему взаємопов'язаних природничих і суспільних дисциплін.

Ключові слова: історична географія, історія географії, історія географічних відкриттів, історія територіальних відкриттів, класична географія, методи історико-географічних досліджень, принципи історико-географічних досліджень, формаційний підхід до періодизації історії географії, цивілізаційний підхід до періодизації історії географії.

Теми рефератів, презентацій, доповідей.

1. Наукові географічні відкриття в середині IX-XI ст.
3. Середньовічні університети Європи XIII –XV ст.
4. Географічні відкриття та колоніальні завоювання у XV - середині XVII ст.
5. Політичний розвиток Європи у середині XVII ст.
6. Політична карта Європи у XVIII ст.

7. Сучасна політична карта світу.

Тема 5. Наукові передумови виникнення географічної науки в світі.

1. Фундаментальні основи розвитку природничої географії.
2. Фундаментальні основи розвитку суспільної географії.
3. Наукові здобутки географів.

Мета: зрозуміти взаємозв'язки між природою і суспільством, а також причини природних явищ, що є важливим інтелектуальним стимулом для розвитку географії як науки.

Ключові слова: географія, зміст освіти, методика навчання, наукова спадщина, використання наукової спадщини відомих діячів української географічної науки.

Теми рефератів, презентацій, доповідей.

1. Основи розвитку природничої географії.
2. Інтелектуальні стимули для розвитку географії як науки.
3. Наукова спадщина відомих діячів географії.

Тема 6. Наукове підґрунтя розвитку географічної науки в Україні.

1. Природнича та суспільна географія в Україні.
2. Історичний зріз становлення географічних досліджень на теренах України.
3. Наукові здобутки дослідників.

Мета: розглянути перспективи напрямів розвитку географічної науки: інформаційні технології, генна інженерія, науки про життя, нанотехнології, транспортні та космічні системи, енергозбереження і раціональне природокористування, використовуючи свою методологію досліджень.

Ключові слова: наукова географія, фізична географія, суспільно-географічні науки, картографія, ландшафтознавство, історичні дослідження, експлуатація

природних багатств, наукові школи, національна наукова спадщина та універсалізм (вивчення природи та людської діяльності).

Теми рефератів, презентацій, доповідей

1. Українська географія: історичні виміри.
2. Закономірності формування та розвитку географічних систем.
3. Українська географія : історичні виміри.

Тема 7. Еволюція уявлень про об'єкт і предмет географії.

1. Основні підходи до цілісності географічних знань.
2. Структура географічних знань.
3. Поняття про об'єкт та предмет географічної науки в історичному зрізі.

Мета: закономірності формування та розвитку географічних систем; просторової організації суспільства та його взаємодії з природним середовищем.

Ключові слова: просторовий розподіл, регіональний розвиток.

Теми рефератів, презентацій, доповідей

1. Об'єкт і предмет природничої географії.
2. Сучасні підходи до визначення об'єкту природничої географії.
3. Наукове пізнання та місце географії в структурі наук.
4. Тенденції професійного географічного розвитку та самовиховання.

Тема 8. Практичне значення географічних знань.

1. Міжнародне співробітництво в організації географічних досліджень.
2. Сучасні тенденції у розвитку географії: комплексний географічний, хорологічний, антропоцентричний підходи.
3. Сучасні тенденції у розвитку географії: екологічний, конструктивно-географічний підходи.

Мета: вивчення Землі як планети людей, пояснення процесів прогнозування майбутнього та вирішення глобальних проблем.

Ключові слова: географи, картографи, учені-екологи, архітектори, урбаністи, геологи, ландшафтні дизайнери.

Теми рефератів, презентацій, доповідей

1. Актуальність теми «Міжнародне співробітництво в організації географічних досліджень».
2. Глобальні проблеми сучасності.
3. Екологічна культура.

Тема 9. Методологія географічних досліджень.

1. Рівні методологічного знання.
2. Групування методів сучасних географічних досліджень.
3. Загальнонаукові методи дослідження.
4. Групи методів географічних досліджень (польові, стаціонарні, дистанційні).
5. Групи методів обробки вже накопиченої географічної інформації

Мета: актуалізувати знання про методи географічних досліджень, здійснювати їх класифікацію; розвивати вміння обирати необхідні методи досліджень при розв'язуванні конкретних географічних задач та користуватися ними, розуміти та пояснювати просторову диференціацію Землі, взаємозв'язки між природою та суспільством.

Ключові слова: об'єкт географії, предмет географії, основні методи географічних досліджень.

Теми рефератів, презентацій, доповідей.

1. Дослідження території в природних умовах з метою збору даних та спостережень.
2. Використання карт для аналізу просторових закономірностей та зв'язків.

- 3.Застосування супутникових та аерокосмічних технологій для спостереження та вивчення Землі.
- 4.Методика вивчення джерел географічної інформації: дослідження методів пошуку, аналізу та використання різних видів джерел географічних даних, зокрема Інтернет-ресурсів.
- 5.Сучасні інформаційні технології у географії: застосування комп'ютерних мереж, ГІС (геоінформаційних систем) для аналізу та візуалізації просторової інформації.
- 6.Сучасні географічні дослідження: вивчення природних процесів, природи та зв'язків людини з природою, зокрема шляхом використання сучасних приладів.
- 7.Вивчення Світового океану та атмосфери: аналіз рельєфу дна, корисних копалин, водних ресурсів, стану атмосфери та інших природних компонентів.

Тема 10. Новітні досягнення географічної науки у світі та Україні.

1. Новітні досягнення розвитку географії в світі.
2. Новітні досягнення розвитку географії в Україні.
3. Перспективи розвитку географічної науки у світі та Україні.

Мета: здобути систему знань про методологічні основи формування наукової картини світу, про географічну картину світу, як вищу форму систематизації географічного знання включно з його прикладними аспектами; сформувати у студентів на базі одержаних в університеті системи знань професійних навичок щодо вміння розв'язувати практичні завдання (з метою використання у професійній діяльності).

Ключові слова: суспільна географія, регіональний розвиток, регіональна політика, територіальна організація суспільства. традиції, сучасні проблеми розвитку суспільної географії, соціальний конструктивізм, соціальна географія. географія, глобалізація, глобалістика, геоглобалістика, географічне країнознавство.

Теми рефератів, презентацій, доповідей.

- 1.Розвиток географічної освіти.
- 2.Сучасне наукове пізнання світу та місце сучасної географії у ньому.
- 3.Географічна наука: історія поглядів, об'єкт вивчення і завдання дослідження.

Змістовий модуль

Антикорупція і доброчесність.

Тема 11. Корупція: феномен корупції від історії до сьогодення.

1. Визначення корупції як соціально-правового явища.
2. Корупція впродовж історії.
3. Ознаки і форми корупції.
4. Види та форми корупції.

Мета: розглянути феномен корупції від історії до сьогодення, а також проаналізувати прояви корупції, які існували з давніх часів.

Ключові слова: корупція, форми корупції, види корупції.

Теми рефератів, презентацій, доповідей.

- 1.Поняття та ключові елементи корупції.
2. Корупція у давні часи.
3. Корупція у Стародавній Греції та Римі.
4. Корупція у Середні віки.
5. Корупція в період Відродження.
6. Корупція у Новий час.
7. Види корупції, їх характеристика.
8. Форми корупції.

Тема 12. Причини виникнення корупції.

1. Теорії походження корупції.
2. Причини долучення до корупції.
3. Становлення нової державності й руйнування старої.
4. Перехідний період у житті суспільства, пов'язаний із розпадом старої системи моральних та духовних цінностей.

Мета: розглянути причини походження корупції: низькі зарплати , недосконалість законодавства, слабкий контроль за державними ресурсами, неефективний бюрократичний апарат, політична нестабільність та економічний занепад.

Ключові слова: корупція, причини корупції, бюрократичний апарат, громадянське суспільство.

Теми рефератів, презентацій, доповідей.

1. Теорії походження корупції.
2. Теорія колективної дії.
3. Інституційна теорія.
4. Мережева теорія.
5. Теорія «раціонального злочину».
6. Загальні причини корупції.

Тема 13. Наслідки корупції та підходи до боротьби з нею.

1. Наслідки корупції.
2. Світовий досвід боротьби з корупцією.
3. Основні заходи щодо запобігання корупції.

Мета: дослідити комплексний підхід, що включає посилення правоохоронної діяльності, реформування державних інститутів, підвищення прозорості,

розвиток громадської активності та міжнародну співпрацю для запобігання та викорінення корупційних проявів.

Ключові слова: корупція, боротьба з корупцією, антикорупційна політика, Антикорупційна стратегія.

Теми рефератів, презентацій, доповідей.

- 1 Цілі сталого розвитку суспільства.
2. Негативні наслідки корупції за основними сферами.
3. Корупція потреби та корупція жадібності: їх характеристика та відмінність.
4. Корупція: поняття, характеристика, наслідки.

Тема 14. Боротьба з корупцією.

1. Антикорупційні органи, мета їх створення.
2. Основні напрямки роботи антикорупційних органів.
3. Ключові інституції та їх функції.

Мета: проаналізувати створення дієвої системи запобігання, виявлення та протидії корупційним проявам шляхом забезпечення правопорядку, належного управління державними справами та майном, чесності й невідчужуваності, а також активного громадського контролю.

Ключові поняття: корупція, корупційні правопорушення, боротьба з корупцією, антикорупційна стратегія, наближення законодавства, антикорупційне асquis ЄС, європейська інтеграція, членство в ЄС.

Теми рефератів, презентацій, доповідей.

1. Загальна характеристика антикорупційних органів.
2. Напрями роботи антикорупційних органів.
3. Принципи роботи антикорупційних органів.
4. Система антикорупційних органів України.

Тема 15. Корупція та держава.

1. Поняття та суть доброго врядування, його основні принципи.
2. Вплив рівня корупції на сфери функціонування державної влади.
3. Зв'язок між корупцією й демократією в Україні та світі.
4. Прояви та вплив корупції в різних державних сферах.

Мета: оволодіти теоретичними знаннями з питань корупції та її запобігання: демократизації, забезпечення та захист прав людини, економічний розвиток.

Ключові поняття: державна політика, корупція, антикорупційна політика, держава, реформування, державні та приватні форми власності.

Теми рефератів, презентацій, доповідей.

1. Основні напрями політики держави з протидії корупційним проявам.
2. Корупція як результат системної неефективності державного управління.
3. Взаємодія держави і суспільства в сфері протидії корупції.
4. Корупція як основа держави.

Тема 16. Сучасний вимір доброчесності.

1. Сутність поняття «доброчесність»; різні підходи до його визначення.
2. Погляди на поняття доброчесності і її види.
3. Вплив і прояви доброчесності в суспільстві та державі.
4. Зв'язок між доброчесністю й корупцією, її вплив на ефективність боротьби з корупцією.

Мета: забезпечення доброчесності в органах державної влади України, яка включає механізми запобігання конфлікту інтересів, фінансового контролю та етичної поведінки публічних службовців, різних підходів до розуміння доброчесності, включаючи морально-етичний, соціально-психологічний, політичний та правовий аспекти.

Ключові слова: доброчесність, правова ідеологія, організація суспільства, органи державної влади, посадова особа, публічна служба, адміністративні засади, антикорупційне регулювання, етична поведінка, верховенство права, конституційні засади. публічне управління, оборонний сектор, публічні службовці, корупція, запобігання та протидія корупції.

Теми рефератів, презентацій, доповідей.

1. Теоретичні засади доброчесності.
2. Доброчесність, суспільство й держава.
3. Доброчесність та Україна.
4. Доброчесність, суспільство й держава.
5. Вплив доброчесності на ефективність боротьби з корупцією.
6. Шляхи встановлення високих стандартів доброчесної поведінки.
7. Етика як складова доброчесності.

Тема 17. Доброчесність в освіті.

1. Вища освіта як доброчесне й безпечне місце для її учасників.
2. Шляхи розбудови доброчесності у вищій освіті.
3. Просування цінності доброчесності через освіту.
4. Регулювання питання доброчесності в освіті в українському законодавстві.
5. Поняття плагіату та академічного плагіату, види та джерела.

Мета: створити довіру до навчання та наукових здобутків, забезпечивши високу якість освітніх послуг у науковій діяльності. Формувати відповідне середовище, де впроваджуються етичні принципи, заохочується власне навчання, розвивається критичне мислення.

Ключові слова: освіта, плагіат, академічна доброчесність, авторство, заклади освіти, здобувачі освіти.

Теми рефератів, презентацій, доповідей.

1. Визначення академічної доброчесності у контексті поняття академічної культури.
 2. Фундаментальні цінності академічної доброчесності.
 3. Історія проявів академічної нечесності.
 4. Проблема ідентифікації студентами власних дій.
 5. Законодавча база, що регламентує аспекти реалізації принципів академічної доброчесності в Україні.
- Академічна доброчесність та професійна етика.
6. Академічна доброчесність, відкрита наука та штучний інтелект.
 7. Доброчесне освітнє середовище.
 8. Академічна доброчесність в епоху штучного інтелекту.

Перелік питань для модульного контролю.

1. Академічна доброчесність географа-науковця.
2. Міжнародна хартія географічної освіти.
3. Основні форми навчальної діяльності студентів-географів.
4. Академічна доброчесність та етика.
5. Завдання вивчення географії у вузі.
6. Суть географічного мислення.
7. Особистісні якості географа-науковця.
8. Джерела географічної інформації і методика роботи з ними.
9. Об'єкт і предмет вивчення сучасної географії.
10. Місце географії в системі наук.
11. Місце географічної картини світу в загальнонауковій картині світу.
12. Структура системи географічних наук, їх зв'язок з іншими науками (природничими і суспільними).
13. Основні етапи в історії розвитку географічних знань.
14. Сучасний стан розвитку географії як науки та її місце серед наук у світі.
15. Сучасний стан розвитку географії як науки в Україні.

16. Наукові передумови виникнення географічної науки в світі.
17. Фундаментальні основи розвитку природничої географії.
18. Фундаментальні основи розвитку суспільної географії.
19. Наукові здобутки дослідників-географів.
20. Наукове підґрунтя розвитку географічної науки в Україні.
21. Природнича та суспільна географія в Україні.
22. Історичний зріз становлення географії на теренах України.
23. Наукові здобутки дослідників.
24. Еволюція уявлень про об'єкт і предмет географії.
25. Основні підходи до цілісності географічних знань.
26. Структура географічних знань.
27. Поняття про об'єкт географічної науки в історичному зрізі.
28. Поняття про предмет географічної науки в історичному зрізі.
29. Міжнародне співробітництво в організації географічних досліджень.
30. Сучасні тенденції у розвитку географії: комплексний географічний, хорологічний, антропоцентричний підходи.
31. Сучасні тенденції у розвитку географії: екологічний, конструктивно-географічний підходи.
32. Рівні методологічного знання. Загальнонаукові методи дослідження.
33. Групи методів географічних досліджень (польові, стаціонарні, дистанційні).
34. Групи методів обробки вже накопиченої географічної інформації.
35. Новітні досягнення розвитку географії в світі.
36. Новітні досягнення розвитку географії в Україні.
37. Перспективи розвитку географічної науки у світі та Україні.
38. Інтелектуальна власність і її порушення.
39. Академічна доброчесність та професійна етика.
40. Академічна доброчесність, відкрита наука та штучний інтелект.
41. Доброчесне освітнє середовище.
42. Академічна доброчесність в епоху штучного інтелекту.

43. Визначення корупції, її форми (хабарництво, зловживання владою, конфлікт інтересів) та причини виникнення.
44. Вплив корупції на економічний розвиток, політичну стабільність, соціальну справедливість та рівень довіри до влади.
45. Корупційні ризики в галузі економіки.
46. Роль громадянського суспільства у протидії корупції.
47. Корупційні злочини.
48. Порівняльний аналіз антикорупційних реформ в Україні та інших країнах Східної Європи.
49. Інтелектуальна свобода.
50. Академічна культура і етика у вищій школі.

Форми та методи контролю.

Підсумковий модульний контроль - важливий етап навчального процесу, що має на меті перевірку знань, виявлення умінь застосовувати отриманні знання.

При виконанні модульних (контрольних) завдань здійснюється оцінка теоретичних знань та практичних навичок, які набули студенти після опанування змістових модулів.

Модульний контроль проводиться у формі відповідей на теоретичні питання.

Поточний контроль здійснюється протягом семестру на лекційних, практичних (семінарських) заняттях і поєднує в собі два напрями:

- опитування лекційного матеріалу, що є обов'язковим для вивчення;
- перевірка самостійної роботи студента.

Використовуються такі форми поточного опитування:

- переказ лекційного матеріалу;
- експрес опитування;
- заслуховування повідомлень здобувачів з довідковою інформацією;
- заслуховування інформації про науково-дослідницьку роботу;

- реферати;
- презентації

Критерії оцінювання

Аудиторна робота (усні відповіді за темою заняття не менше 10 оцінок протягом навчального семестру).

Критерії оцінювання *аудиторної роботи*:

На «*відмінно*» оцінюється відповідь, яка відповідає наступним вимогам: здобувач вищої освіти виявив системні знання з дисципліни та успішно їх реалізує у професійній практиці. Під час відповіді подав розгорнутий, вичерпний виклад змісту визначеної у питанні проблеми; запропонував повний перелік необхідних для розкриття змісту питання категорій; самостійно зробив логічні висновки і узагальнення; продемонстрував здатність висловлювати та аргументувати власне ставлення до альтернативних поглядів на дане питання.

На «*добре*» питання оцінюється, якщо: здобувач вищої освіти, який виявив повні знання програмового матеріалу, засвоїв основну і знайомий з додатковою літературою, вільно володіє основами знань з дисципліни, оперує термінами, під час відповіді допустив неточності, які може виправити, при розкритті змісту питання, правильно зроблені висновки.

На «*задовільно*» оцінюється відповідь, якщо здобувач вищої освіти виявив знання основного програмового матеріалу, володіє термінами, відповів на питання, але під час відповіді допустив помилки.

На «*незадовільно*» оцінюється відповідь, якщо її характер дає підставу стверджувати, що здобувач вищої освіти неправильно зрозумів зміст питання чи не знає правильної відповіді і тому не відповів на нього по-суті, допустивши грубі помилки у змісті відповіді.

Індивідуального завдання виконується у формі реферату або презентації.

Критерії оцінювання *індивідуального завдання*:

«*Відмінно*» – тему розкрито творчо, надано критичну оцінку основних

проблем і розглянуто способи їх вирішення. Оформлення відповідає встановленим вимогам. Доповідь здобувача вищої освіти й відповіді на запитання логічні, аргументовані та доповнені ілюстративним матеріалом.

«Добре» – тему розкрито, але мають місце окремі недоліки непринципового характеру. Доповідь логічна, роботу оформлено в межах вимог.

«Задовільно» – тему в основному розкрито, але мають місце недоліки змістовного характеру. Є зауваження щодо оформлення роботи.

«Незадовільно» – нечітко сформульовано мету, розділи не пов'язані між собою. Відсутній огляд сучасних літературних джерел.

Контрольна робота проводиться за розкладом, на останньому практичному (семінарському занятті) занятті.

Критерії оцінювання *контрольної роботи*:

Оцінка «відмінно» - здобувач вищої освіти повно і всебічно розкриває питання, правильно виконав завдання, вільно оперує поняттями і термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну точку зору і може аргументовано її доводити;

Оцінка «добре» - загалом рівень знань здобувачів вищої освіти відповідає викладеному вище, але мають місце деякі упущення при виконанні завдань, обґрунтування неточні, не підтверджуються достатньо обґрунтованими доказами;

Оцінка «задовільно» - здобувач вищої освіти розкрив питання, в загальних рисах, розуміє їх суть, намагається робити висновки, але при цьому припускається грубих помилок, матеріал викладає нелогічно і не самостійно, мають місце значні упущення при виконанні завдань;

Оцінка «незадовільно» - здобувач вищої освіти не в змозі дати відповідь на поставлені питання або відповідь неправильна, здобувач вищої освіти не розуміє суті питання, більшість завдань виконана неправильно.

Розподіл вагових коефіцієнтів оцінювання навчальної дисципліни

Аудиторна робота, самостійна та індивідуальна робота		
ЗМ 1, ЗМ 2		
Семінарські завдання	Виконання інд. завдання	Контрольний захід
ВК-0,6	ВК-0,2	ВК-0,2

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Інтервальна шкала	Оцінка в балах за шкалою ЄКТС	Оцінка ЄКТС	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
				для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для диференційованого заліку (за національною шкалою)
4,51-5,00	90 – 100	A	Високий (творчий)	відмінно	зараховано
4,01-4,50	82-89	B	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	
3,51-4,00	75-81	C			
3,16-3,50	69-74	D	Середній (репродуктивний)	задовільно	
2,51-3,15	60-68	E			
1,51-2,50	35-59	FX	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0,00-1,50	0-34	F		незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Список рекомендованої літератури.

Базова література

1. Булава Л.М. Вступ до географії / Л.М.Булава: Навчальний посібник. - Полтава: ПДПУ імені В.Г.Короленка, 2010. – 32 с.
2. Блій, Г. де Географія. Світи, регіони, концепти : Затверджено МОНУ як підручник для студ. географічних і економічних спеціальностей ВНЗ / Г. де Блій, П. Муллер, О. Шаблій. – К : Либідь, 2004. – 740 с.
3. Гукалова, І. В. Вступ до фаху: географія і суспільство : навчальний посібник / І. В. Гукалова, Д. С. Мальчикова ; Рекомендовано МОНУ для студ. ВНЗ. – Херсон : Олді Плюс, 2015. – 268 с.
34. Жупанський Я.І. Історія географії в Україні / Я.І. Жупанський - Львів: ЛНУ, 2000. – 124 с.
4. Дністрянський М. Вступ до історичної географії України: Цикл лекцій. Львів, 2007. 44с.
5. Топічев О.Г. Основи суспільної географії.-Одеса:Астропринт,2001.- 540с.

Допоміжна література

1. Безуглий, В. В. Економічна і соціальна географія зарубіжних країн : Навч. посібник / В. В. Безуглий. – К : Видавничий центр "Академія", 2005. – 704 с. – (Альма-матер).
2. Економічна і соціальна географія світу : Реком. Міністерством освіти як навчальний посібник для студ. ВНЗ / За ред. Кузика С. – Львів : Світ, 2002. – 672 с.
3. Міжнародна хартія географічної освіти // Географія та основи економіки в школі. – 2000.- № 2.- С. 3-12.
4. Олещенко В. Географічна наука на межі століть / В.Олещенко //Краєзнавство. Географія. Туризм. – 2000.- № 16.- С.8-11.
5. Шаблій, О. Суспільна географія. У пошуках істини / О. Шаблій. – книга - Львів : ЛНУ імені І.Франка, 2019. – 838 с.

6. Юрківський, В. М. Регіональна економічна і соціальна географія. Зарубіжні країни : Допущено МОНУ. Підручник для студ. ВНЗ / В. М. Юрківський. – Київ : Либідь, 2000. – 416 с.
7. Юрківський, В. М. Регіональна економічна і соціальна географія. Зарубіжні країни : Допущено Міністерством освіти і науки України. Підручник для студентів ВНЗ / В. М. Юрківський. – 2-е видання. – Київ : Либідь, 2001. – 416 с.

Інформаційні ресурси

1. Безуглий, В. В. Регіональна економічна та соціальна географія світу : Посібник / В. В. Безуглий, С. В. Козинець. – Київ : Академія, 2003. – 688. – (Альма-матер).
2. Географічний портал. - <http://geosite.com.ua/index/0-66>
3. Географія. Режим доступу - <http://www.geograf.com.ua>
4. Інформаційний портал Географія. Режим доступу - <https://sites.google.com/site/osvitnires/osvita/navcalni-pred/geografia>

Для нотаток

Навчально-методичне видання

**Вступ до спеціальності з навчальною практикою «Вступ до фаху»
МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ**

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня спеціальності:

С6 «Географія та регіональні студії»

Укладач : Ільтьо Г.Ф.

Видруковано в редакційно-видавничому центрі МДУ

89600 м. Мукачево

вул.Ужгородська,26

Тел. 2-11-09

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи

до державного реєстру видавців,

Виготовлювачів розповсюджувачів видавничої продукції

Серія ДК №6984 від 20.11.2019р.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>